

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจัยสำคัญที่จะนำพาการปฏิรูปการศึกษาไปสู่เป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรมนั้น ผู้นำนับว่ามีบทบาทสำคัญที่จะขับเคลื่อนวงล้อคุณภาพไปสู่จุดหมายปลายทางซึ่งโลกปัจจุบันมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เข้าสู่โลกข้อมูลข่าวสารและยุคดิจิทัล ผู้นำต้องปรับเปลี่ยนตนเองให้ทันยุคทันเหตุการณ์

โรงเรียนมีบทบาทหน้าที่จัดการศึกษาให้แก่บุคลากรในชาติ ในการดำเนินงานของโรงเรียนจะให้บรรลุวัตถุประสงค์ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่าย เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น บุคคลในชุมชน เมื่อพิจารณาตัวบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งในการบริหารโรงเรียนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ จะเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวจักรสำคัญของสถานศึกษาซึ่งมิใช่ทำหน้าที่แต่บริหารสถานศึกษาเท่านั้น จำเป็นต้องแสดงบทบาทของผู้นำที่แท้จริง ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสมรรถภาพในการเป็นผู้นำสูง ย่อมสามารถทำงานที่รับผิดชอบสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถจะต้องเป็นทั้งผู้บริหารและผู้นำควบคู่กันไป

ขณะนี้ประเทศไทยได้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งในหมวดที่ 1 มาตราที่ 9 ได้กล่าวถึง การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาโดยยึดหลักคือ การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ และทุกประเภทการศึกษา มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 6) ในการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการงบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 21)

การกระจายอำนาจทางการศึกษามีหัวใจสำคัญอยู่ที่หน่วยงานระดับล่างสุดคือสถานศึกษาจะเป็นผู้ใช้อำนาจในการบริหารและการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนในท้องถิ่น การดำเนินการดังกล่าวจะเกิดขึ้นจากการที่ทุกฝ่ายในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ทั้งการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมตรวจสอบ ร่วมประเมินและร่วมพัฒนา (ภาณุวัฒน์ ภัคคิงส์, 2541, หน้า 22) กฎหมายว่าด้วยระเบียบการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ มีเจตนารมณ์กำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลเพื่อให้สถานศึกษา มีความเป็นอิสระ คล่องตัว สามารถบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้สะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ตามหลักการกระจายอำนาจและการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) มุ่งให้ผู้บริหารจัดการศึกษาเบ็ดเสร็จที่สถานศึกษา โดยสถานศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 9) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องดำเนินนโยบายทางการศึกษา หากผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ การดำเนินการศึกษาย่อมประสบความสำเร็จและมีคุณภาพตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนด จากการศึกษาเอกสาร ต่างๆ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประถมศึกษามีหลายอย่าง โดยเฉพาะปัจจัยด้านการบริหาร โรงเรียนซึ่งนับเป็นปัจจัยสำคัญ ดังนั้นในการปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ คุณธรรม ภาวะผู้นำ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร จึงจะทำให้การบริหารนั้นมีประสิทธิภาพและคุณภาพตามที่คาดไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2532, หน้า 6) โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบริหารเพราะผู้บริหารเป็นหลักชัยขององค์กร ดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นศูนย์กลางในการดำเนินนโยบายเฉพาะต่อผู้ได้บังคับบัญชาและต่องานในส่วนรวม ความสามารถและคุณลักษณะของผู้นำมีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคุณภาพและคุณค่าขององค์กรที่สะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรนั้นๆ (สมพงษ์ เกษมสิน, 2526, หน้า 197) และในอนาคตผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนคือผู้บริหารมืออาชีพที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยมุ่งพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขในสังคม ตามเป้าหมายของโรงเรียน มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการบริหารการศึกษาหรือเทียบเท่า เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีภาวะผู้นำและสามารถทำงานร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2543, หน้า 12)

รายงานการวิจัยเรื่องปัญหาในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาใหม่ทั่วประเทศพบว่ามีหัวข้อหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาใหม่ต้องการความช่วยเหลือมี 3 เรื่องหลักได้แก่ 1. ด้านการบริหารบุคคลในสถานศึกษาและกฎหมายการบริหารสถานศึกษา 2. ด้านการบริหารการเงินสำหรับสถานศึกษา 3. ด้านการบริหารงานวิชาการ ข้อมูลในเชิงคุณภาพเน้นว่าสิ่งที่

สาเหตุหลักของปัญหาเหล่านี้ได้แก่การไม่มีประสบการณ์ของครูหรือผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องทำงานในด้านที่นอกเหนือจากงานการสอน การขาดความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ การศึกษาข้อมูลในเชิงปริมาณแสดงให้เห็นว่าปัจจัยหลักของปัญหาในการบริหารสถานศึกษาได้แก่ การขาดที่ปรึกษา การขาดเทคนิคใหม่ๆ ในการปฏิบัติงาน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2548, หน้า 53)

รายงานการวิจัยตรวจสอบการประเมินคุณภาพในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะเชิงตราเขต 1 ได้ประเมินโรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัด จำนวน 188 โรงเรียน ได้สรุปรายงานผลการประเมินไว้ ดังนี้ มาตรฐานด้านผู้เรียน ผลการตรวจสอบและประเมินคุณภาพผู้เรียนปฐมวัยอยู่ในเกณฑ์ดีทุกมาตรฐาน ส่วนคุณภาพด้านผู้เรียนด้านพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์พอใช้ 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ และมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะจำเป็นตามหลักสูตร มาตรฐานด้านผู้สอน ผลการตรวจสอบและประเมินคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดีทุกมาตรฐาน มาตรฐานด้านผู้บริหาร ผลการตรวจสอบและประเมินคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดีทุกมาตรฐาน จุดพัฒนา การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดครูให้เพียงพอตามเกณฑ์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะเชิงตรา เขต 1, 2548, บทคัดย่อ) และจากการนิเทศของคณะศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะเชิงตราในระดับสหวิทยาเขตต่างๆ สรุปว่า จุดที่ควรพัฒนาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะเชิงตรา เขต ๑ คือ พัฒนาระบบบริหารพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และสาระท้องถิ่น พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาให้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ พัฒนาสื่อและเทคโนโลยี การพัฒนาสื่อ ICT เพื่อการศึกษา พัฒนาการวิจัยในชั้นเรียน พัฒนากิจกรรมนิเทศภายในสถานศึกษาที่เป็นระบบและต่อเนื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะเชิงตรา เขต 1, 2548, หน้า 95-102) และในการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะเชิงตรา เขต 1 พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลง คือ ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจรูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาผู้บริหารให้เข้าใจระบบการกระจายอำนาจ เพื่อจะได้นำไปพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น (ยงยุทธ ทรัพย์เจริญ, สัมภาษณ์, 2538)

ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษามีความสนใจที่จะสำรวจสมรรถภาพในการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะเชิงตรา เขต 1 ว่ามีสมรรถภาพในการ

เป็นผู้นำเพียงใด ในการบริหารสถานศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน ซึ่งผลของการศึกษาครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสมรรถภาพในการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพในการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยการจำแนกตามตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

1.3 สมมติฐานในการวิจัย

1.3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 มีสมรรถภาพในการเป็นผู้นำอยู่ในระดับมาก

1.3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อสมรรถภาพในการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 แตกต่างกัน

1.3.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อสมรรถภาพในการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 แตกต่างกัน

1.3.4 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อสมรรถภาพในการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 แตกต่างกัน

1.3.5 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อสมรรถภาพในการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1.4.1 ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสมรรถภาพในการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 1 อาศัยกรอบความคิดและเครื่องมือของซีฮอร์ และคนอื่นๆ (Seashore, et al., 1982, p. 368; อ้างถึงใน เจริญ ทังทอง, 2536, หน้า 16) ซึ่งวัดสมรรถภาพในการนำ 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมุ่งงาน 2) การควบคุมการปฏิบัติงาน 3) การกำหนดเป้าหมาย 4) การแก้ปัญหา 5) ความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา 6) อคติ 7) ความเอื้ออาทร 8) การมีส่วนร่วม 9) การตัดสินใจ 10) สมรรถภาพในการทำงาน

1.4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 1 จำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 169 แห่ง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 169 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,550 คน ในปีการศึกษา 2549

2) กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการกำหนดโรงเรียนเป็นฐานเปิดตารางของเครจซี่กับมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้ 118 แห่ง จากนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเลือกผู้บริหาร 1 คน และครู 1 คน จากโรงเรียนจำนวน 118 แห่ง รวมทั้งสิ้น 236 คน จากนั้นจึงกำหนดเป็นอัตราส่วน ของกลุ่มตัวอย่างแยกเป็นรายอำเภอ

1.4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

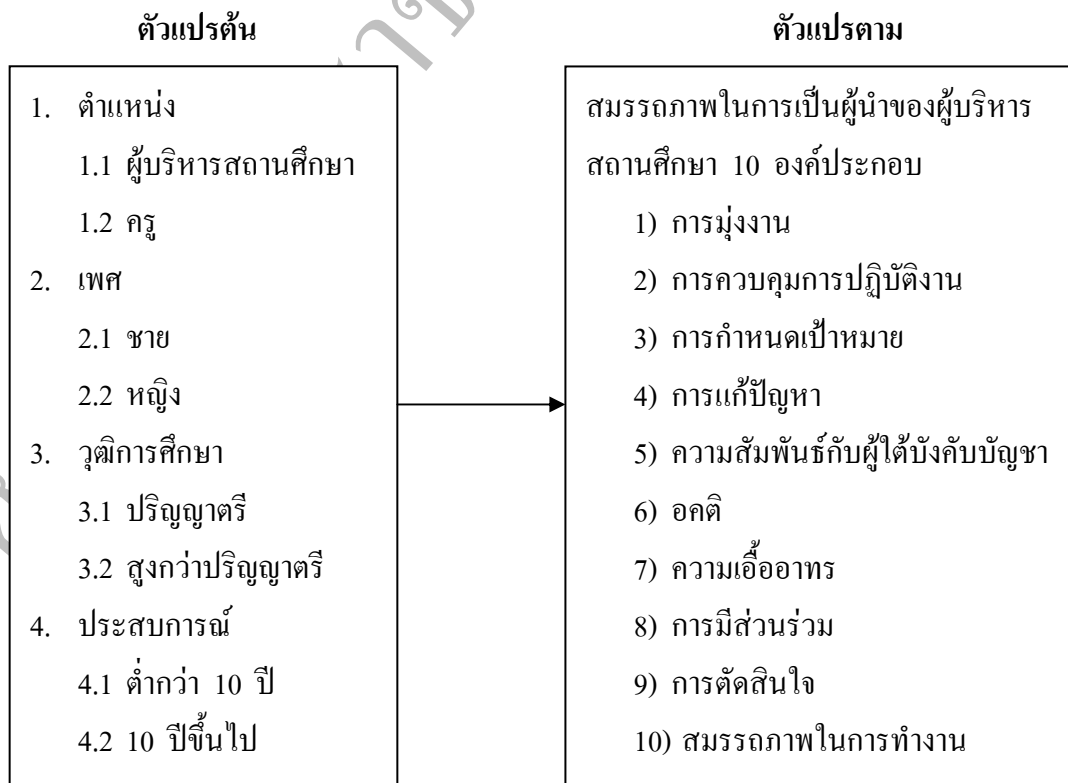
ตัวแปรต้น ได้แก่

- 1) ตำแหน่ง จำแนกเป็น
 - (1) ผู้บริหารสถานศึกษา
 - (2) ครู
- 2) เพศ จำแนกเป็น
 - (1) เพศชาย
 - (2) เพศหญิง
- 3) วุฒิการศึกษา จำแนกเป็น
 - (1) วุฒิปริญญาตรี

- (2) สูงกว่าปริญญาตรี
- 4) ประสบการณ์ในการทำงาน จำแนกเป็น
 - (1) ต่ำกว่า 10 ปี
 - (2) ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ยึดตามแนวทางของซีซอร์ และคนอื่นๆ (Seashore, et al., 1982, p. 368; อ้างถึงใน เจริญ ทังทอง, 2536, หน้า 16) ซึ่งวัดสมรรถภาพในการเป็นผู้นำ 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมุ่งงาน 2) การควบคุมการปฏิบัติงาน 3) การกำหนดเป้าหมาย 4) การแก้ปัญหา 5) ความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา 6) อคติ 7) ความเอื้ออาทร 8) การมีส่วนร่วม 9) การตัดสินใจ 10) สมรรถภาพในการทำงาน ผู้วิจัยได้ใช้กรอบความคิดและเครื่องมือวัดสมรรถภาพการนำของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 ข้อ มาใช้ในการออกแบบสอบถาม (Questionnaire) ในการวิจัยครั้งนี้ โดยสรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 นำไปใช้เพื่อพิจารณาหาแนวทางพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีสมรรถภาพในการเป็นผู้นำสูงขึ้นและสามารถใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน กำหนดนโยบาย คัดเลือกบุคคลเพื่อเข้าดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.7 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 สมรรถภาพในการเป็นผู้นำ (Leadership Competencies) หมายถึง ความสามารถในการโน้มน้าว ควบคุมดูแลให้ผู้ได้บังคับบัญชาทำงานอย่างเต็มความสามารถ ทำให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ในการวิจัยนี้วัดโดยใช้แบบวัด ชื่อ Supervision ของซีชอร์ และคนอื่นๆ (Seashore, et al., 1982, p. 368; อ้างถึงใน เจริญ ทังทอง, 2536, หน้า 16) สอบถามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ใน 10 องค์ประกอบ ได้แก่

1) การมุ่งผลงาน (Product Orientation) หมายถึง ความสามารถในการสร้างผลงานที่ดีโดยสร้างความเข้าใจในภารกิจที่ต้องรับผิดชอบให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานทราบและเข้าใจในความคาดหวังในผลงาน สามารถอธิบายเหตุผลแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ สังเคราะห์เรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ได้อย่างถูกต้อง

2) การควบคุมการปฏิบัติงาน (Control of Work) หมายถึง ความสามารถในการกำกับ ดูแล ติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน และประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งการปรับปรุงแผนการปฏิบัติงาน

3) การกำหนดเป้าหมาย (Goal Setting) หมายถึง ความสามารถในการกำหนดทิศทางและระยะเวลาการทำงาน และความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงาน

4) การแก้ปัญหา (Problem Solving) หมายถึง ความสามารถในการจัดการกับปัญหาการบริหาร ปัญหาที่เกิดขึ้นจากกลุ่มบุคคลและการปฏิบัติงานในหน่วยงาน โดยการยึดหลักการวิเคราะห์ทางเลือกแก้ปัญหาการกำหนดทางเลือก การนำทางเลือกไปแก้ปัญหา และประเมินผลแนวทางแก้ปัญหา เพื่อให้การแก้ปัญหาเกิดผลดี

5) ความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา (Subordinate Relations) หมายถึง ความสามารถในการคบหาสมาคม ร่วมงานกับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยมีความนับถือ ความสนิทสนม และปฏิบัติต่อกันโดยให้ความเป็นธรรมเท่าเทียมกัน

6) อคติ (Bias) หมายถึง การคิด การปฏิบัติของผู้บริหารที่มีต่อผู้ร่วมงานต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ในลักษณะที่มีความลำเอียง เลือกรักที่ซึ้งและความเชื่อในเรื่องที่ไม่จริง ไม่ดี ไม่งาม

7) ความเอื้ออาทร (Consideration) หมายถึง การแสดงท่าทีและพฤติกรรมของผู้บริหารที่มีความเมตตารักใคร่ผู้ร่วมงาน มีความจริงใจห่วงใยต่อกัน พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนร่วมงาน

8) การมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การวางแผนและกำหนดนโยบายในภารกิจที่หน่วยงานและสมาชิกต้องรับผิดชอบ

9) การตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาคงใจในแนวทางเลือกเพื่อการปฏิบัติงาน การกำหนดนโยบายหรือการแก้ปัญหาของหน่วยงาน

10) สมรรถภาพในการทำงาน (Competence) หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจ ความพยายามและความตั้งใจไปใช้ในการปฏิบัติการหรืองานที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานให้ดำเนินไปด้วยดี ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพสูง

1.7.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงตราเขต 1 หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงตรา ที่ดูแลการจัดการศึกษา สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอเมือง อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบางปะกง จำนวน 169 แห่ง

1.7.3 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงตราเขต 1 หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาตั้งแต่อนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงตราเขต 1 เฉพาะที่เป็นส่วนภาครัฐ

1.7.4 ตำแหน่ง หมายถึง หน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่ แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

1) ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงตรา เขต 1

2) ครู หมายถึง ข้าราชการประจำที่มีหน้าที่หลักทางด้านการเรียน การสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงตรา เขต 1

1.7.5 วุฒิการศึกษา หมายถึง วุฒิสองชุดที่ผู้บริหารสถานศึกษา และครูได้รับจากสถาบันการศึกษา ในที่นี้จำแนกออกเป็น

- 1) วุฒิปริญญาตรี
- 2) วุฒิสูงกว่าปริญญาตรี

1.7.6 ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 เริ่มดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา และครูมาจนถึงปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 1) ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาและครู น้อยกว่า 10 ปี
- 2) ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชบุรี